

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเกษตร ด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าว ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าว และทัศนคติต่อเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกร 2) การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกร 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกร และ 4) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลสำราญราษฎร์ อำเภอคลองสะแกก จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลสำราญราษฎร์ จำนวน 171 ครัวเรือน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยประมาณ 56 ปี จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 สถานภาพสมรสแล้ว และมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวเฉลี่ย 28 ปี รายได้ส่วนใหญ่ได้จากการปลูกข้าว เฉลี่ย 69,584.54 บาทต่อปี และการรับจ้าง เฉลี่ย 76,148.54 บาทต่อปี มีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 79,209.82 บาทต่อปี และใช้แหล่งเงินทุนจากการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และมีสถานภาพทางสังคมในตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้านมากที่สุด มีประสบการณ์การฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตข้าวในรอบปีเฉลี่ย 0.44 ครั้งต่อปี ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าวเฉลี่ย 2.96 ครั้งต่อปี โดยติดต่อบำรุงดูแลรักษาข้าวมากที่สุด มีการรับข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีการผลิตข้าวจากโทรทัศน์มากที่สุด เฉลี่ย 31.85 ครั้งต่อปี มีขนาดพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 11.67 ไร่ มีการถือครองพื้นที่เฉลี่ย 11.67 ไร่ มีการถือครองที่ดินของตนเองเป็นหลัก ลักษณะการปลูกโดยวิธีดำเป็นส่วนใหญ่ จำนวนแรงงานในการปลูกข้าวเฉลี่ย 16.61 คน โดยใช้แรงงานในครัวเรือนและการจ้างเป็นหลัก มีต้นทุนในการผลิตข้าวเฉลี่ย 30,552.36 บาทต่อปี โดยใช้จ่ายไปกับต้นทุนในการผลิตข้าวใช้จ่ายไปกับค่าเมล็ดพันธุ์และค่าปุ๋ยเคมีมากที่สุด มีการขายผลผลิตข้าวเฉลี่ย

1.71 แห่ง โดยขายให้กับสหกรณ์การเกษตรเป็นส่วนใหญ่ มีมุมมองความยุ่งยากของเทคโนโลยีการผลิตข้าวในระดับปานกลางทุกประเด็น มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าวในระดับปานกลางทุกประเด็น และมีทัศนคติต่อเทคโนโลยีการผลิตข้าวในระดับเห็นด้วยทุกประเด็น

มีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวในการเตรียมการเพาะปลูก การปลูก และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพการสมรส ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ รายได้ในภาคการเกษตรในรอบปีของครัวเรือน รายได้นอกภาคการเกษตรในรอบปีของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน และแหล่งเงินทุน ปัจจัยด้านสังคม คือ การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร สถานภาพทางสังคม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านการเกษตร คือ แรงงานในการปลูกข้าว ต้นทุนในการผลิตข้าว และการขายผลผลิตข้าว ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกร ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล คือ ประสบการณ์ในการปลูกข้าว ปัจจัยด้านสังคม คือ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตข้าวในรอบปี และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีการผลิตข้าว ปัจจัยด้านการเกษตร คือ ขนาดพื้นที่ปลูกข้าว และสิทธิการถือครองพื้นที่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าว คือ ระดับความยุ่งยากของเทคโนโลยีการผลิตข้าว ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าว คือ ระดับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตข้าว และทัศนคติต่อเทคโนโลยีการผลิตข้าว คือ ระดับทัศนคติต่อเทคโนโลยีการผลิตข้าว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวของเกษตรกร

เกษตรกรมีปัญหาในการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวทั้ง 5 ลักษณะ คือ การเตรียมการเพาะปลูก การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว อยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะในการตรวจสอบคุณภาพดิน การคัดเมล็ดข้าวพันธุ์ดี การหมั่นดูแลข้าวในแปลง หลักการเก็บเกี่ยวที่ดี และสิ่งที่ควรทำหลังการเก็บเกี่ยว

The objectives of this study were to explore the following: 1) personal factors on socio-economic characteristics, agriculture, rice production technology, knowledge in rice production technology, and attitude towards rice production technology of farmers; 2) adoption of rice production technology of the farmers; 3) factors related to the adoption of rice production technology of the farmers; and 4) problems encountered and suggestions on rice production technology of the farmers. A set of an interview schedules was used for data collection. Respondents in this study consisted of 171 household growing rice in Tambon Sumranrath, Doi Saket District, Chiangmai obtained by random sampling. Obtained data were analyzed by using the Statistical Package.

Results of the study revealed that most of the respondents were male, 56 years old on average, lower elementary school graduates, and married. The respondents had the experience in rice growing for 28 years on average. They earned an income from rice growing for 69,584.54 baht per year and being hired workers for 76,148.84 baht per year on average. However, their household expenses were 79,202.82 baht per year on average. Their capital source was the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their social status was village committee most. The respondents had training experience on rice production for 0.44 times per year on average. They contacted staff of both government and private sector concerning with rice production for 2.96 times per year on average. It was found that the respondents contacted the staff on rice maintenance most. The respondents perceived rice production technology through television most, with 31.85 times per year. They had a land area for rice production of 11.67 rai on average and most of them had their own land. Most of them grew rice by using rice seedling

transplantation method. They used 16.61 work forces for rice growing on average. These workforces were mostly household workforces and hired workers. The respondents had rice production costs for 30,552.36 baht per year on average. It was found that they spent the money on seeds and chemical fertilizer most. There were 1.71 places of rice selling on average, but mostly was the agricultural cooperative.

The respondents had a moderate level of the perception on the complicated rice production technology, a moderate level of the knowledge on rice production technology, and agreed to the rice production technology in all aspects. The respondents adopted the rice production technology in terms of the rice growing preparation, rice growing, and post harvest management in a moderate level. A high level of the adoption was found on rice maintenance and harvesting.

There was no statistically significant relationship between the adoption of rice production technology of the respondents and the following: personal factor-sex, age, educational attainment, and marital status; economic factor-annual household income earned from agricultural sector, annual household income earned from non-agricultural sector, household expenses, and capital sources; social factor-being a member of an agricultural group, social status, and contact with concerned government and private staff; and agricultural factor-rice growing workforces, rice production costs, and rice selling. However, there was a statistically significant relationship between the adoption of rice production technology of the respondents and following: personal factor-rice growing experience; social factor-experience on rice production training and perception of news and information of rice farming technology; agricultural factor-size of rice fields and right of land holding; rice production technology factor-level of difficulty in rice production technology, level of knowledge about rice production technology, and attitude towards rice production technology.

The respondents had a moderate level of problems in the following: rice growing preparation, rice growing, rice maintenance, rice harvesting, and post harvest management. They had suggestions on soil quality examining, rice grain selecting, rice field care taking, principles of good harvesting, and what should be done after post harvesting.